

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 48.

Stockholm den 23 December 1909.

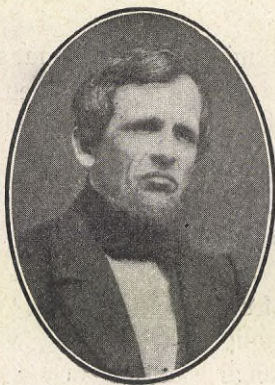
2:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . . kr. 4: 50 1/2 år . . . kr. 2: 50 3/4 " . . . " 3: 50 1/4 " . . . " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorter som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 11—12. — Sthlm 1909. F. Englunds Boktr.	Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonsspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginallinns under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 % 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonser bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	---	--	--	---

"Lärokurs för fruntimmer".

Ännu ett femtioårsminne.

I januari månad 1859 stod följande annons att läsa i Stockholms Aftonblad: "Den 1:a instundande februari öppnas — — en lärokurs för fruntimmer, hvilka antingen blott i allmänhet önska att utsträcka sin teoretiska bildning något längre än



Rektor P. A. SILJESTRÖM.



Prof. P. A. CEDERSCHIÖLD.



Professor A. H. FOCK.

Initiativtagare till Lärokursen.

som vanligen låter sig göra i flickpensionerna eller ock särskildt afse att förbereda sig till lärarinnekallet.

Undervisningen, dels genom en à två lektioner hvarje hvardageftermiddag, dels genom anvisningar till hemarbete kommer att meddelas i följande läroämnen, nämligen: Religion, Historia och Geografi, Räkning och Geometri, Teckning, Naturvetenskap, Hälsolära, Allmän språklära och Litteraturhistoria, Undervisningslära. Special-undervisning i främmande språk ingår icke i läroplanen, enär någorlunda nöjaktiga kunskaper i det hänseendet likasom öfriga vanliga pensionskunskaper förutsättas hos eleverna. — — —

lysning samt andra nödvändiga utgifter».

Om en sådan annons blefve synlig i våra dagar, skulle den knappast väcka någon uppmärksamhet — kanhända en och annan förvånad fråga: "Hvad menas med detta? sådant läses ju i alla skolor." Gratisundervisningen hade måhända väckt någon förvåning, men det hade också varit allt. Annorlunda verkade detta enkla och anspråkslösa tillkännagivande på den tidens kvinnor. Vid genomläsandet af detsamma började gamla, och unga hjärtan klappa af hänförelse. Man kunde och vågade knappast tro det härliga budskap som gömdes däri. Blodet steg i varma vågor

Promenaddräcker och Kappor

Vår stora mellangrense rekommenderas.

Elegant smak! Solidt arbete! Förmånliga priser!

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORRMALMSTORG

upp på unga kinder, och en enda tanke behärskade alla dem, som denna härliga kallelse träffade: "Måtte jag få vara med".

Vår tids ungdom, som kanske mången gång till öfvermåttnad får sin kunskapsörst tillfredsställd, kan föga fatta den hunger efter verkligt vetande, som den tiden bodde hos så många kvinnor. Och icke blott törst efter vetande, utan hos otaliga hade vaknat en allt starkare längtan efter utvidgad verkningskrets, nya vägar till utkomst och bergning. Till allt detta förmodade icke pensionsundervisningen föra den unga flickan. Små kunskaper i få ämnen. Det hela anlagdt på en yttre salongspolityr, utan innehåll och kärna, det var hvad som bjöds oss då. Ej underligt att vi kände tomheten. Tillägga vi så, att af alla de vägar, som nu stå öppna för de unga flickorna vid akademier, tekniska skolor, högskolor, gymnastikinstitut, handelsskolor och hvad de nu heta alla vår tids utbildningsanstalter, fanns då ingen tillgänglig för kvinnor. Det var lärokurs för fruntimmer, som tog det första, det afgörande steget.

Lyckligtvis var det icke blott kvinnor, som kände den skriande orättvisan i dessa förhållanden. Kloka män kände icke blott det orättfärdiga uti att afstänga kvinnan från alla kunskapsmöjligheter utan äfven den samhällsskada som detta innebar, då det hämmade krafter, som kunde blifva till välsignelse, om de finge användas. Visserligen hade på riksdagen stämmor höjt sig för ett bättre ordnande af den kvinnliga undervisningen, men de hade blifvit hastigt och kraftigt nedtystade. Det var ju nästan en galenskap att tala om högre undervisning för kvinnor.

När alla vägar tycktes stängda, var det trenne högsinnade, varmhjärtade män, som beslöto att själfva våga försöket att bryta väg för en ny tingens ordning. Det var rektorn vid Nya Elementarskolan P. A. Siljeström, professorn vid Teknologiska Institutet A. H. Fock och professorn vid Barnbördshuset P. A. Cederschiöld. Till sin hjälp fingo de utan svårighet personer som insågo sakens stora betydelse. Hofpredikanten T. Lithner, magister M. Schück, professor N. I. Andersson, lektor J. Elfving, magister O. Eneroth, professor C. G. Qvarnström, lektorn vid Karlberg, C. W. A. Tham och flere andra arbetade med stort nit och intresse för den viktiga sakens framgång: Det praktiska resultat af detta arbete, som dessa män tänkt sig, var nog framför allt att åstadkomma en verklig lärarinnebildning.

Emellertid vågade icke inbjudarne sätta sina förhoppningar allt för högt. Till den 2 februari 1859 voro de anmälda eleverna sammankallade, och det anspråklösa rum, rymmande omkring 20 personer, hvori de skulle samlas, visade sig genast för trångt. Ett annat rum anskaffades — äfven detta befanns för litet, och först i det tredje rummet fann man plats för de 131 elever, som anmält sig.

Låt oss kasta en blick på den egendomliga skaran, som var där församlad! Den äldsta bland dem var 54

år, de yngsta 16. Mellan dessa båda gränser fanns en åldersväxling i nästan alla lägen. Hvad visar väl denna egendomliga sammanslutning mellan åldriga kvinnor och unga flickor, om icke att hos dem alla bodde och hos många hade under långa, dystra år bott en oku'lig längtan efter vetande, sanning, ljus.

Att förena alla dessa till en gemensamt arbetande klass var ju omöjligt, och för den skull uppdelades de i tvänne grupper, elever och åhörarinor, så att då undervisningen öppnades i Klara skolhus vid Klara kyrkogård mötte 53 elever och 78 åhörarinor. Eleverna ägde att åhöra föreläsningar samt genom anteckningar och förhör ådagalägga huru de kunde tillgodogöra sig undervisningen. De läroämnen som skulle förekomma voro: religion, historia och geografi, aritmetik, svenska språket, fysik, fysiologi, botanik och zoologi.

Ingen af vår tids kvinnor kan fatta, att öppnandet af lärokursen var ett djär't, nästan riskabelt företag. Det gällde ju att skaffa kvinnor undervisning i åtskilliga ämnen, som dittills ansetts för dem obehöfliga, ja rent af skadliga. Kritiken uteblef icke heller. Den föll skarp och hård öfver dem som ville rycka unga flickor ur deras naturliga verksamhetskrets, göra dem till blåstrumpor, till karrikatyrer af kvinnor, rent af beröfva dem de finaste och ädlaste egenskaperna hos en kvinna. Och då slutligen professor Cederschiöld gaf en mycket begränsad framställning af människokroppens inre delar, utbröt en formlig storm mot lärokursen. Han hade därför full rätt att vid en fest, som eleverna gåfvo för sina lärare 10 år efter kursens början, säga:

Hvem minnes icke denna skara,

Som reste sig mot oss, en tanklös hop,
Med hänfullt löje och med gälla rop.

Emellertid fortgick arbetet vid Lärokursen. Lärarnas kärlek och intresse sviktade aldrig, lika litet elevernas hänförelse. Det kan vara af intresse att höra hvad en af lärarna, professor Fock, yttrade vid ofvannämnda fest: "Det var en undervisning af den mest egendomliga beskaffenhet, väl ägnad att bringa mången gammal skolkarl och ännu mer pensionsföreståndarinna i förtviflan. Intet reglemente med sina många paragrafer, inga på väggarna uppklistrade ordningsreglor, ingen systematiskt uppgjord läsordning, där de särskilda undervisningsämnenas bildande krafter blifvit mot hvarandra noga afvägda och därefter utportionerade, ingen klassindelning, ingen läxläsning i vanlig bemärkelse — hela denna så nödvändig ansedda apparat var totalt bortkastad. Allt detta var ersatt med ett enda ord — och det ordet heter *f r i h e t*". Och tilläggas kan, att äfven den yttre ordningen var mönstergeill. Doktorinnan Wilhelmina Ideström, som skulle öfvervaka det hela, hade ett lätt och angenämt arbete, ty hvarje elev var lika rädd om "kursens ära", som hon själf.

Undervisningen i Lärokursen ägde rum under åren 1859—60 och afslutades i maj 1861, då den efterträd-

des af Statens Seminarium för bildande af lärarinnor. Att Seminariet har sin rot och sitt upphof i Lärokursen kan icke bestridas. Detta ursprung är nämligen angifvet i Kungl. Maj:ts proposition till Rikets Ständer, på grund af hvilken denna läroanstalt blef organiserad. En stor del af Lärokursens lärare ingick i samma egenskap vid Seminariet, flere af dess elever blefvo anställda vid Seminariet som biträdande lärarinnor.

Så hade då Lärokursen utfört sitt värf. Det kunde ej mera förnekas, att kvinnan var mottaglig för undervisning. De riksdagsmän som besökte kursen och åhörde undervisningen, måste medgifva, att här fanns både lust och förmåga att lära. Deras svar blef ju också Seminariet.

Nog voro vi alla elever nöjda och stolta öfver Lärokursens resultat, men denna känsla förmådde dock icke utplåna sorgen öfver kursens upplösning. Det arbete, för hvilket vi lefvat under dessa trenne år, skulle ej mera återkomma. Ej under då, att vi sade hvarandra, att så lyckliga som vi varit under dessa tre år, skulle vi aldrig mer kunna blifva. Det var en kärlek till arbetet, en hänförelse för detsamma, som nog aldrig mera kan träda fram vid en läroanstalt. Hvar och en kände sin betydelse i kampen och hvad den innebar. Och hur lätt var ej arbetet under ledningen af dessa lärare, hvilkas bild vi gamla ännu bevara i tacksamt minne.

Må aldrig dessa mäns namn förgätas i den svenska kvinnans historia. Där ha de sin plats, ty de trodde på oss, och därför kunde de föra oss fram till seger. De hvilade nu alla i sina tysta kamrar, men deras gärningar följa dem efter och skola göra så allt fort.

M. Rbg.

Befrielse.

Några ord med anledning af polishistorien i Dagny.

Den uti Dagny den 9 december meddelade historien om en ung prostituerad kvinna, som af polisen från sitt arbete fördes till "reglementeringsbyrån", har väckt en del uppmärksamhet, blifvit aftryckt i andra tidningar och gifvit anledning till såväl gensagor som kommentarier. Det kunde under sådana förhållanden möjligen vara på sin plats, att det i någon mån reddes ut huru det går till, när en byråskrifven prostituerad skall lämna sitt sorgliga yrke och söka komma upp ur "den undre världen".

I hufvudstaden — och det är därstädes den i Dagny nämnda tilldragelsen ägt rum — regleras prostitutionspolisens och de prostituerades åligganden genom "Föreskrifter rörande uppsikten öfver prostituerade kvinnor i hufvudstaden af Öfverståthållare-Embetet meddelade den 2 juni 1875". Art 4 uti dessa föreskrifter handlar "Om

straff och befrielse från besigtning" och bestämmer i sin 8:de § mom. b) att besiktningsskyldig kvinna kan från besiktning befrias "tills vidare: då hon anmäler sig vilja återgå till en anständig vandel och polisföreståndaren har sig bekant, att hon erhållit tjänst eller kan sig på annat sätt ärligen försörja. I detta fall öfvervakas hon i 3 månader, hvarefter hon, då skäl till klagomål emot henne under denna tid ej förekommit, på föreståndarens anmälan må kunna af Öfverståthållare-Embetet ur besigtningssboken afföras". Som bekant kräfves icke en så invecklad procedur, när någon af oss andra önskar bättra sitt lefverne. För den som är en smula psykolog och något känner världen är ej svårt att förstå, hur pass lätt det skall vara för en ung kvinna att behålla sitt arbete och sin plats bland kamrater, då polisen tittar till henne ibland och hör efter hur det står till med hennes moral.

Men flickan i den s. k. polishistorien i Dagny har säkerligen icke gått till våga efter Art. 4 § 8 mom. b) uti de nämnda föreskrifterna, af hvilka hon enligt Art. 4 § 7 dock skall äga ett exemplar. Hennes förskräckelse när polisen uppträder, visar, att hon skaffat sig arbete utan att polisen vetat af det och att hon hela tiden fruktat för att bli upptäckt. Efter hvad jag sett af sådana olyckliga, skulle jag tro, att hon genom att fela mot de i Art. 3 § 6 mom. a)–m) gifna och andra ordningsregler åsamkat sig ett större bötesbelopp (det är alldeles uteslutet att polisen härvidlag skulle fordrat ett slags lösen af flickans arbetsgifvare) och att hon möjligen erhållit så många varningar, att det nu skulle bli fråga om att "ådömas allmänt arbete från 3 månader till ett år" enligt Art. 4 § 7, som ställer i utsikt behandling "i enlighet med de i Kungl. Förordningarne om försvarslöse samt fattigvården meddelade stadganden", om "hon ej låter sig rätta". I nöd och ångest har hon då hållit sig undan en tid, sökt efter och hoppats på ett tillfälle att få fotfäste, har till slut lyckats erhålla arbete, smyger sig om morgonen till och om aftonen från detta och begynner tro, att det kanske går att hålla sig uppe och slippa undan polisen. Men rättvisan vakar. Det åligger nämligen föreståndaren för prostitutionsafdelningen enligt Art. 5 § 10 mom. e) att, då kvinnan uteblifvit från den allmänna eller den å särskild tid anordnade besigtningen skyndsamt låta henne till visitation inställa. Polisen har sin instruktion likmätigt efterspanat henne, omsider sparat upp hvar hon var att finna och skyndat inställa henne o. s. v. och har alltså handlat fullt korrekt. Det finnes nog ingen bland dem som sysselsatt sig med räddningsarbete, som ej känner till sådana fall — och andra, då flickor hållit sig undan polisen utan att lyckats få eller vilja ha arbete.

Men hvarför sökte hon, när hon nu jämt skulle gå i ångest för att bli upptäckt, ej hållre att på den rätta vägen, d. v. s. enligt Art. 4 § 8 moment b) bli en

bättre människa? Möjligen föreställde hon sig, medveten om sitt skuldregister, att polisen skulle tro, att hon endast ville komma undan afsittning af 200 kronors böter och några månaders eller ett års vistelse på tvångsarbetsanstalten, och därför vägra att "tills vidare" befria henne, och kanske tyckte hon, att det skulle vara bättre att helt och hållet komma undan polisen än att under 3 månader vara underkastad en, låt vara korrekt och human, men för säkerställandet af hennes sociala existens alltid farlig och riskabel uppsikt af polisen. I alla fall har hon icke förstått att hon gjort något orätt uti sätttet att "låta sig rätta" — det framgår af afskedsorden till kamraterna — och det är ju, absolut taget, oförståeligt, att det skulle vara orätt att sluta ett lastbart lif utan tillstånd. Men den byråskrifnas ställning till myndigheterna är mera komplicerad: hon kan ej lämna sitt yrke utan en formlig anmälan, som dock icke har kraften af laga uppsägning, då hon därjämte skall visa, att hon har skaffat sig annan sysselsättning, då öfver henne ytterligare skall öfvas polisuppsikt i 3 månader, under hvilka klagomål öfver henne ej få förekomma, då polisföreståndaren ånyo måste anmäla henne till befrielse, och då hon slutligen icke afföres utan "må kunna afföras" ur besiktningssboken.

Det gifves emellertid en annan väg, på hvilken besiktningsskyldig kvinna "tills vidare eller definitivt kan från besigtning befrias" nämligen på grund af Art. 4 § 7 mom. c) "då föräldrar eller andra målsmän, som om henne vilja draga försorg, derom göra anmälan och Öfverståthållare-Embeteet pröfvar om omständigheterna der till föranleda". Under ordskiftet har på ett eller annat sätt denna utväg sannolikt blifvit förd på tal, och utan tvifvel vore intet hinder i vägen för att en arbetsgifvare kunde vara den målsman, om hvilken mom. c) talar. Men någon anmälan har här icke skett och kunde icke hafva skett, då kvinnans ställning till polisen för arbetsgifvaren förut icke var bekant, och någon anmälan kunde vid tillfället i fråga icke göras till de underordnade funktionärer, som kommit endast för att hämta flickan till besiktning. Att rekonstruera ordskiftet, som möjligen varit af lifligare natur, för att utröna hur ett missförstånd uppstått — ty ett sådant måste vara förefintligt angående böterna och troligen äfven de omnämnda tre åren — torde nu icke vara lätt eller ens möjligt. I alla fall vore det enligt min mening grymt att forcera fram namnet på flickan, eller fabriken, ehuru jag villigt medgifver att det kan ligga både i tidningens och prostitutionspolisens intresse att få utrönt var felet är att finna. Det blefve väl hon, som ännu en gång komme att offras; ty komme hennes föregående i dagen, vore hon med all säkerhet störtad — hon är ju dessutom oskyldig till att någon tidningsdebatt om henne blifvit öppnad. Hennes man har älskat henne nog för att kunna se bort från allt det förra, men skall han, utan att den äktenskapliga lyckan går i kvaf, kunna bära alla de förödmjukelser och nålstyggn, som säkerligen skola bli en följd af att omgifningen får reda på hvad hans hustru varit? Och hon, som har så litet kvar i lifvet, är det ej lika rättvist

som barmhärtigt att låta henne okvalda besitta de små smulor af lyckomöjligheter, som hon undan sitt moraliska och sociala skeppsbrott kunnat rädda?

Anna Höjer.

Samhörighetskänsla.

Hvar är samhörigheten bland kvinnorna? frågas i sista numret af »Kvinnan och Samhället» med anledning af att icke en samfärd protest uttalats i alla kvinnotidningar eller framkommit från olika kvinnogrupper i vårt land, då A.-B. Göteborgssystemet i Stockholm denna sommar anställde 200 uppapperskor i stället för de afskedade manliga kyparne. Hvita Bandet i Stockholm anordnade ett stort offentligt protestmöte, och nu frågas det hvarför de öfriga kvinnorna tego. »Teg gjorde kvinnotidningen Dagny. Teg gjorde också den socialdemokratiska kvinnotidningen Morgonbris. När dessa organ, som vilja representera de mest utvecklade kvinnorna och som vilja föra kvinnornas talan, tego i denna fråga, hvad ska man då vänta af alla de andra kvinnorna, som ännu ej äro socialt 'väckta'?»

Till svar på detta måste man fråga: ligger samhörighetskänsla uti att alla ha samma uppfattning om en sak, och är detta öfver hufvud taget möjligt? Olika meningar framkomma alltid, huru kan *en* grupp, som företräder en bestämd åsikt, fastslå att denna är den absolut riktiga samt förebrå andra för brist på solidaritetskänsla, därför att de icke äro färdiga att ansluta sig till och agitera för denna grupps mening. I detta särskilda fall bottnar frågans lösning djupt. Känslan talar först och lifligt mot den farliga situation, hvari onekligen dessa unga kvinnor kunna komma genom sin verksamhet som servitörer på utskänkningsställen, men eftertanken ställer äfven fram andra synpunkter. Kan och bör förbud kategoriskt utfärdas? Böra ej dessa kvinnor få i hvarje enskildt fall afgöra, om detta är ett yrke som de med bibehållen aktning för sig själfva kunna utöfva. Och kan icke ordningen öfvervakas af vederbörande myndighet på dessa lokaler?

Att dessa synpunkter framställa sig vid frågans betraktande är naturligt, och lika naturligt är, att icke alla kunna vara färdiga med ett bestämdt *för* eller *emot*. Är det då brist på »solidaritetskänsla» att icke framträda? Solidaritetskänslan i ett fall som detta, består väl snarare uti att när *en* grupp kommit till en bestämd åsikt de andra, som kommit till en genom afvikande synpunkter modifierad uppfattning, ställa sig afvaktande tillsvidare utan att uppträda splittrande genom att uttala sin mening.

Sprid Dagny!

Kvinnlig fabriksinspektör i Norge.

Fru Betzy Kjelsberg utnämndes den 2 dec. till Norges första kvinnliga fabriksinspektör. Ett bättre val hade regeringen knappast kunnat göra, ty sällan torde man träffa en kvinna så väl förberedd och så lämplig till detta svåra värf som fru Kjelsberg.

Hon är ett par och fyrtio år gammal, har ett hurtigt väsen, är van att handskas med folk, som det kallas, och har stor lätthet att ta ledningen. Så har hon visat stor energi och praktisk klokhet i alla sina företag och har ett levande intresse för kroppsläro och för att förbättra hennes liksom öfriga kvinnors ställning.

Därtill har hon i England och Tyskland studerat fabriksförhållandena under en stipendieresa.

I sexton år har hon tagit del i socialt arbete af många slag. Hon har t. ex. satt upp en köksskola för unga kvinnor, ett läsrum för kvinnor och bildat en kvinnosaksförening i Drammen och är dessutom ordf. i Drammens Nationalförbund.

Hon gifte sig helt ung med överretssagfører Kjelsberg och har på hans kontor lärt sig att själfständigt sköta en del arbeten, hvilket i ovanlig grad utvecklade hennes förmåga.

Att hon blifvit vald till stadsfullmäktig är själfsgadt, men efter tre år har hon afsagt sig uppdraget. Hon har nog många järn i elden ändå.

Specielt intresserar henne arbetet som styrelsemedlem i statens skola för huslig ekonomi till utbildande af lärarinnor och husmödrar, skolan på Stabäck, bekant för Dagnys läsare genom en artikel i n:r 36 för i år; och sist men icke minst är hon en nitisk rösträttskvinna, som af vänstern uppsattes vid stortingsvalen i höst såsom suppleant i Bragernäs krets.

Hennes afsikt är att snart komma till Sverige för att besöka våra utmärkta skolor på den husliga ekonomiens område.

Fru Kjelsberg hör till dem som vilja se och lära och sedan omsätta det inhämtade till nytta och tjänst för sitt eget land.

A. M. H.

Ett tack för hyllningsfesten för Selma Lagerlöf den 13 dec. 1909.

Ett ödmjukt tack till diktarinnan själf — som berättade på samma gång så djupt och så enkelt att de stora skarorna andäktigt lyssnat — för att hon möjliggjort denna kvinnornas stolta hyllning till en af dem. Dock har jag ej bedt om rum i Dagnys spalter för att ytterligare upprepa detta, hvilket alla tänka och så många dessa dagar skrivit och talat om.

Men jag ville så gärna som tolk för hvad många kände tacka dem, som anordnat denna fest och gjort allt så vackert.

För praktiken öfver festen i sagans förtrollade slott få vi tacka och än mer för själfva programmet. Vi tacka då först för talen till Selma Lagerlöf; det, som var ett tack från alla de olika svenska kvinnorna, och det till seminaristen Selma Lagerlöf.

Vi tacka för Lucia — symbolen i lika mått för högtid som för hemkänsla — som kom där så stilla som en motsats till storstadens lysande glans, och för Sankt Staffans visa med sitt till alla hjärtan talande omkväde: "stjärnorna på himmelen de blänka".

För festens musikaliska del tacka vi, hvilken var så väl vald, att man kunde förstå, utan att veta det, att den stammade från musikens prästinna på Djursholm. Allt däri var också svenskt, från folkvisorna till Rydberg-Josephsons kantat, från Geijers gripande "Ensam jag skrider fram på min bana, längre och längre sträcker sig vägen" till Heidenstam-Stenhammars "Sverige", som nu gör sitt segertåg genom svenska hjärtan för att blifva deras djupast kända folksång. Och ett tack till Gyllenhammars trio, som alltid sprider fest och stilla glädje; "Vårsång" kom från de tre klara struparna jublande som lärksång om våren.

Till sist våga vi ett tack till Selma Lagerlöf, som, i det hon ställde fram för oss Fredrika Bremer's gestalt, hvad hon gjort för kvinnosläktets frigörelse i dess helhet och särskildt för ändring af de "gamla mamsellernas" öde, rörde våra kvinnohjärtan.

Kvinnornas fest för Selma Lagerlöf får i högtidlighet och djup leta efter sitt motstycke, och stor tacksamhet är hvad man känner inför detta minne för lifvet.

A. L—h—n.

Insänd litteratur.

- Albert Bonniers förlag, Stockholm. **Kvinnorörelsen.** Af *Ellen Key*. — **Några tankar om hur reaktioner uppstå. Om yttrande- och tryckfrihet samt Slutord.** Af *Ellen Key*. — **Svenskar.** *Ellen Key*. Af *John Landquist*. — **Svalor.** Af *Daniel Fallström*. — **Bonniers Månadshäften.** Häft. 11.
- P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm. **En svensk herrgårdssläkt.** Familjepapper ur Baldersnäs arkiv. Under medverkan af *Maria Wärn*, sammanförda och utgifda af *Lotten Dahlgren*. — **Bilder från revolutionen. Gamla byggnader. Gamla papper.** Af *G. Lenotre*. Första samlingen. Bem. öfvers. af *A. Börtzell*.
- C. W. K. Gleerups förlag, Lund. **En undersökning af folkens välstånd, dess natur och orsaker.** Af *Adam Smith*. Öfversättning af dr *Emil Sommarin*.
- Evangeliska Fosterlandsstiftelsens Förlagsexp., Stockholm. **Några minnen från min resa till Ost-Afrika 1908—1909.** Af *A. Kolmodin*. — **Varde ljus!** Nordisk missionskalender för 1910. Utgifven af *A. Kolmodin*. Adertonde årg. — **Korsblomman.** Kristlig kalender för 1910. Fyrtiofemte årg. Redigerad af *Efr. Rang*. — **Missionsarbetet i storstäderna.** Af *A. F. Winnington Ingram*. Med förord af *S. Norrby*. — Bibliotek för de unga N:r 137, **Öbarnet.** Af *Marg. Lenk*. N:r 138, **Patriks första jul.** Af *Marg. Lenk*. N:r 139, **Den lille skolläraren.** Af *Marg. Lenk*.

Dagny 1910.

Prenumerationsanmälan.

Det andra året af veckotidningen Dagnys tillvaro närmar sig sitt slut, och vi stå inför det tredje arbetsåret. Det är med en vädjan till de svenska kvinnorna att samfäldt fatta och förstå innebörden af de sträfvanden, för hvilka Dagny gjort sig till målsman, som vi anmäla tidningens tredje årgång. Det arbete, som för femtio år sedan, förberedt af nya tidsströmningar, togs upp af Sophie Adlersparre-Leijonhufvud och Rosalie Olivecrona genom utgifvandet af Tidskrift för Hemmet och som under en lång följd af år sedan fortsattes i tidskriften Dagny, kräfvär alltjämt — och med ännu större aktualitet än någonsin förr — sitt eget organ i pressen. I vår tid, med dess snabba utveckling, då olika frågor tagas upp och skjutas fram med en kraft och en agitation, som tidigare voro okända, fordras mera än någonsin att kvinnorna taga vara på de medel, som kunna föra deras sak framåt. Och för att de skola hålla sig uppe i ledet, för att de för dem viktiga frågorna icke skola skjutas undan, behöfves såsom aldrig förr det tryckta ordet, den starka rösten, som hörs öfver de enskildas stämmor och som kan tala ut de ord, som de många lyssna till. Men just för att rösten skall blifva stark och höras vida, måste den samla i sig de många svenska kvinnornas stämmor. De måste alla tala genom den — och de måste låta den tala tillbaka *till hvar och en af dem särskildt*. Med undanskjutande af enskilda önsknningar och uppgifvande af särskilda, mindre intressen måste alla svenska kvinnor förstå att samla sig kring det stora *gemensamma* målet — arbetet för att få de frågor lösta, af hvilkas lyckliga slutförande beror, om kvinnorna skola komma i åtnjutande af socialt, politiskt och ekonomiskt oberoende, om de skola komma att känna sig som själfständiga — men väl under ansvar arbetande — fullgoda samhällsmedlemmar.

Det är i arbetet för detta måls realiserande, som Dagnys stämma kraftigt måste ljuda ut i bruset af alla dagens röster. Och det är först när de *många* kvinnorna stå bakom, som den vinner erforderlig kraft och styrka.

Det är i medvetande om att många redan känna och förstå detta och i förhoppning om att allt flera skola genomträngas och värmas af denna tanke, som vi våga med ny tillförsikt om vår saks framgång sända ut veckotidningen Dagny under dess tredje arbetsår.

Tidningen kommer att såsom hittills följa alla med kvinnorörelsen förbundna frågor, arbeta för deras lösning samt, där så lyckligt är, inregistrera de positiva resultaten, de vunna segrarna.

Vid sidan af de direkta kvinnofrågorna har tidningen alltmera vidgat sitt innehåll till ett af mera allmängiltigt intresse. Biografier och minnesteckningar öfver framstående personer, utländska korrespondensartiklar, litteraturanmälningar och uppsatser i litterära ämnen, kultur- och reseskildringar komma att göra tidningen underhållande och omväxlande, hvartill äfven ett urval af goda illustrationer bidrager.

Vi våga vördsammast anhålla, att våra ärade prenumeranter fortast möjligt ville verkställa prenumeration å tidningen för nästa år, därmed förekommande att afbrott i postbefordringen uppstår, samt att *hvarje prenumerant ville tillföra Dagny åtminstone ännu en ny sådan*.

Tidningen utkommer i oförändradt skick, och pris, postarvode inberäknadt, blir som hitintills **kr. 4: 50 pr år; kr. 2: 50 pr halfår; 1: 25 pr kvartal**. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Redaktionen.

Jul- och Nyårsgåfva

PRESENTKORT Å DAGNY

Vi fästa härmed våra läsares uppmärksamhet på att presentkort för prenumeration å Dagny för år 1910 finnas tillgängliga i bokhandlarne. Hvarje vän af tidningen, som vill arbeta för dess spridning, bör begagna tillfället att såsom jul- eller nyårsgåfva förära densamma till en eller flera af sina vänner.

Drottning Wiola

är nu kommen direkt från Palestina och är ett af naturens största under, hvars maké ej finnes på hela jorden. Den lefver i århundranden och åter århundranden utan tillsyn eller skötsel. Den håller sig alltid lika grön och fin, vinter och sommar, under högsta värme och värsta köld. Denna lifslevande planta, som på sitt hemspråk heter *evigt lif*, skall ej saknas af rik eller fattig. Finaste födelsedags-, namnsdags-, lysnings- och bröllopsgåfva. Pris pr st. 2 kr., 2 st. 3: 75, 6 st. 9 kr. Missnöjd köpare återfår pengarna. Sändes franco mot postförskott eller insänd likvid. Frimärken äfven. Plats- och resagenter, manliga och kvinnliga, antagas äfven å de minsta platser. Begär prospekt! Adr.: Importör *L. Holmqvist*, Östersund.

OBS! Efterse alltid att då Viola köpes genom annan person mitt namn finnes å bruksanvisningen, då är den äkta och garanterar jag, lifs lefvande. Ingen konstgjord blomma eller tyskt kram.

Selma Lagerlöf och vår fest.

En sagofest för sagoberätterskan! Ty en saga var det — med tycke af Selma Lagerlöfs egna, fantasiväfda. Inom den mohriska gårdens höga murar bredde palmerna sina solfjädersblad, röda blommor lyste i gräset mellan grusgångarna, och springvattnets stråle steg högt i växlande ljusreflexer. I loggior, på altaner, i öppningen af tillbakaslagna, smårutade fönster trängdes kvinnor klädda till fest. På musikläktaren bildade en blågul flagga fond åt en guldstol på en upphöjd estrad. Det är där festens drottning skall sitta. Klockan slår sju och öfver springvattnets sorl rullar de ståtliga tonvågorna af festmarschen ur Tannhäuser fram. Vid Elsa Beskows arm stiger Selma Lagerlöf in till festen följd af värdinnorna, två och två. Som en drottning går hon genom bugande led, blek men småleende, till sin plats på läktaren, där stadsrådinnan Lindman räcker henne en jättebukett af hvita rosor. Och så, i den plötsliga tystnaden när vattenkonstens stråle slutar spela, klingar "Ack Värmeland du sköna, du härliga land" . . . unisont från allas läppar, hyllningen af det land, som burit Värmlandsdiktärsinnan.

Guldstolen flyttas ned från estraden. Festens drottning ville icke sitta ofvanför alla de andra.

Så talar Lydia Wahlström och för fram alla svenska kvinnors tack till henne, "som sållat guldstoff öfver livvets gråa väf". Ett tack från barnen, som fått Nils Holgersson. Ett tack från allmogekvinnorna, som också "känner Selma". Ett tack för det vägande ord hon sagt i kvinnornas stora brännande fråga, den politiska rösträttens, ett tack för att hennes konstnärssjäl är stor nog att sluta alla grenar af ädelt, mänskligt sträfvande i sin famn. Ett tack från de gamla kvinnorna, de 80-åriga, som le af fröjd då Selma Lagerlöf trollar fram deras barndoms och ungdoms minnen. Ett tack från de unga kvinnorna; från de lidande. Och så ett tack för den enkla Guds-Faders-tron, för den godhetens skönhet som präglar hennes diktning.

"Riket vidgade han, fromhet älskade han, svenskarne höjde han". Med en tillämpning af dessa ord — som ristats på Riddarholmskyrkans murar öfver Sveriges störste son — på hvad Selma Lagerlöf gjort för Sverige genom sin diktning och med ett "Gud välsigne dig" slutar Lydia Wahlström sitt tal.

Majestätisk och gripande tonar Rydbergs jubelfestkantat ut till de tysta, lyssnande skarorna, denna härliga dikt i ord och toner.

Lucia kommer i sin hvita dräkt med det långa, blonda håret utslaget öfver axlarna och med en krans af smala, brinnande ljus på hufvudet och bjuder på gammal god sed festens föremål något att dricka. Och sedan Staffan Stalledrängs nyårsvisa förtonat, brister jublet löst. Applåder runga, näsdukar viifta och Selma Lagerlöf ler tackande åt alla sidor.

Springbrunnen börjar spela, och festens första högtidliga stämning går öfver i en mera gladt sällskaplig.

Ett led af uppvaktande står omkring Selma Lagerlöf, som har ett älskvärdt ord eller leende åt alla. De välordnade byfféerna anlitas, orkestern spelar, glada människor röra sig om hvarandra, man råkar bekanta, "detta är förtjusande — en fesa — som en vacker dröm", så låter det öfverallt.

Men det blir flera tal. Fru Gurli Linder, studiekamraten, talar om minnen från "semis" och utbringar ett fyrfaldigt "lefve" för Selma Lagerlöf, och fru Alma Vik framför ett versifieradt tack från alla Sveriges folkskolebarn samt en hälsning från flera lärarinneföreningar och Stockholms folkskolebarn. Och så hurras det för "de svenska barnens stora sagoberätterska".

Mellan talen har sångens trolldom åter tagit sinnena fångna. "Kristallen den fina" — de vemodiga tonerna stiga och falla. — Och "Irmelin Rose", det underbart vackra pistonsolot, bär bud från världar af harmoni och skönhet.

— — — Det blir mycket tyst. Selma Lagerlöf talar. Hon säger att hon icke varit fullt frisk, hon har icke kunnat, som hon velat, tänka öfver hvad hon ville säga i dag. Ett namn hade legat henne i sinnet ända sedan hon denna gång kom till Stockholm, under alla festligheter, men hon hade icke velat tala ut det förr än här — på kvinnornas fest. Det var Fredrika Bremers namn. Och så bad hon få läsa upp hvad hon skrivit till tidskriften Dagny på 25-årsdagen af Fredrika Bremers död.

Med sin mjuka och dock starka stämma läste hon så om den gamla "mamsell Fredrika", om midnattsmässan i Österhanninge kyrka, om alla de gamla mamsellernas välsignelser öfver Fredrika, som gifvit dem en plats och en lifsgärning. Och så slutade hon med att säga att hon visste, att det skulle gladt Fredrika Bremer att se den fest, som gafs denna afton, icke af undanskjutna, förbisedda kvinnor, utan af kvinnor, som skaffat sig bildning och rum, kvinnor med universitetsbildning, filosofie doktorer, kvinnliga läkare, kvinnor, som stå i spetsen för stora affärs- och välgörenhetsföretag, sjukhus, som förestå skolor. Men ett var hon rädd för att Fredrika Bremer ej skulle gilla, att alla dessa kvinnor i kväll gjorde hvad de kunde "för att göra en stackars fattig, syndig människa högfärdig".

I det jubel, som bröt ut, i applåderna och näsduksviftningarna, låg intet erkännande af att de kvinnor, som här hyllade Selma Lagerlöf, höll med "mamsell Fredrika" i det afseendet.

"Sverige, Sverige" — vår fosterlandshymn, kanske det härligaste Stenhammar gifvit — smekte sig in i allas hjärtan.

Till sist framsade Lotten Dahlgren, som Värmlands "visediktardotter", en hälsning från Visans och Sagans Värmland, från Löfvens sjö, från Ransätters kyrka.

"Du gamla, du fria" — och så var festen slut. När Selma Lagerlöf gjort uppbrott och skred fram mellan

skarorna mot utgången, ville jublet aldrig sluta. Man vittade med näsdukarna, man tryckte hennes händer, man log mot henne — kanske äfven att här och där ett öga var vått.

Kvinnornas fest för Selma Lagerlöf var till ända. Det var kvinnor som tänkt ut den, planerat den, ordnat den, det är en kvinna som råder för den ståtliga festlokalen, det var kvinnor, som talade och diktade hyllningarna, — och det var en svensk kvinna, känd och ärad som en drottning inom — och utom — vårt land, som var föremål för hyllning. Sannerligen, de inom trånga väggar stängda kvinnornas och de förbisedda, "gamla mamsellernas" tid är förbi, "den sista" af dem gjorde sitt verk så väl att deras historia blef all. Festen, som till hela sin stämning och form blef till en vacker saga, var också det sagolika vittnesbördet om hvad de sista 50-, 40-talen år bringat af omhvälfningar för oss kvinnor.

I det jublande festbruset för Selma Lagerlöf var det hon själf, som tacksamt pekade därpå.

— n.

Till efterföljd.

Till vår kännedom har kommit ett särdeles glädjande faktum, nämligen att intresset för Dagnys spridande har på olika håll tagit ett verksamt och efterföljansvärdt uttryck. På initiativ af rösträttsföreningar på några håll i landsorten ha kommitteer bestående af 10 personer tillsatts, hvilka förbundet sig att anskaffa nya prenumeranter och arbeta för tidningens spridning genom lösnummerförsäljning. I en af de större landsortsstäderna ha dessa 10 kommittéledamöter förbundet sig att hvar och en skaffa 10 nya prenumeranter, af hvilket ju blir ett ståtligt resultat på en enda plats. Från samma stad rekviderar en ensam person 50 lösnummer pr vecka från och med nästa års början samt ansvarar för försäljningen. På ett annat håll anordnar rösträttsföreningen ett lotteri, och behållningen af detsamma kommer att användas till att prenumerera på Dagny för ekonomiskt mindre välsituerade medlemmars räkning.

Det är med största tacksamhet, glädje och tillfredsställelse vi tagit del af dessa bevis på det verkamma intresse, hvarmed Dagny omfattas på skilda håll. Vi hembära härmed vårt offentliga tack därför vid sidan af det enskilda, som vi, där vi blifvit under rättade om hvad som gjorts, varit nog lyckliga att få afbörda oss.

Kan berättelsen om dessa för Dagny verksamma kommittéer mana till efterföljd äfven på flera håll och äfven inom andra föreningar och kvinnogrupper vore det särdeles lyckligt. Dagny behöfver alla sina vänners stöd. Och vi tro på dem och tacka dem på förhand — alla!

Redaktionen.

Hvar är hon?

Några anmärkningar med anledning af "En efterlysning".

Af Johanne Blauenfeldt, Danmark.

Ordf. i "Kristelig Kvindevalgretsforening",
redaktör för "Kristeligt Kvindeblad".

Är det verkligen nödvändigt att hon rent af skall efterlysas? Är det nödvändigt, att det måste ropas högt på henne; och hon kommer ändå inte, den kristna kvinnan, hon, som skulle gå i spetsen för allt som är godt.

Det finnes tusentals troende kvinnor i alla länder, och de utträta ett stort, själfuppoffrande och duktigt arbete såväl för den inre missionen med dess många utgreningar, K. F. U. K., barn gudstjänster m. m. som för hednamissionen.

Men inför det stora arbete, som pågår i alla civiliserade länder för att höja kvinnan till den ställning, hvartill Gud från begynnelsen ämnat henne, mannens jämställda medhjälperska, står den stora massan af dem öfver allt så underbart oförstående, stundom rent af fiendtlig. De beröras dock själfva i högsta grad däraf. Utan detta stora själfuppoffrande arbete för kvinnans likställighet med mannen, skulle de aldrig kunnat intaga sin nuvarande ställning till det kristliga arbetet, hvarinom just deras särskilda förmågor och krafter komma till användning.

Det ropas — men mångenstädes kommer hon icke. Skall jag säga hvarför? Det är icke alla röster som kunna nå henne.

Det finnes en, som kan väcka upp henne, och det är hennes troende syster. Hon, som talar samma språk — det språk, hvarpå alla Guds barn på hela jorden igenkänna hvarandra.

Hela mitt lif har jag lefvat inom Danmarks troende kretsar och har dessutom haft beröring med likasinnade kretsar i utlandet. Vi lefva så mycket vårt eget rika lif. Rösterna utifrån tränga med svårighet in till oss.

För några år sedan blef jag anhängare af kvinnorörelsen. Mycket betecknande för våra förhållanden är att det ej var genom kvinnosakskvinnorna, som jag väcktes. Deras röst nådde mig ej. En tidningsartikel i ett landsortsblad gjorde mig uppmärksam på den stora kvinnokongress, som 1906 hölls i mitt fädernesland, men hvilken det då ej föll mig in att deltaga uti. Det var troende kvinnosakskvinnor i utlandet, som ledde mig till en rätt ställning i saken, och det var mina studier af kvinnan i hednaländerna, som öppnade mina ögon för kvinnans undertryckta ställning och följderna däraf.

Allt detta säger jag för att påpeka huru svårt det är att nå troende kvinnor.

Sedan jag själf för få år sedan vaknade, har jag både i mitt eget land — naturligtvis mest där — men äfven på olika sätt i icke få andra länder arbetat på att väcka de afgjort kristliga kvinnorna till intresse för kvinnosaken, särskildt den kvinnliga rösträtten. Många intres-

santa, både uppmuntrande och nedslående drag skulle jag därvidlag kunna omtala.

Men det resultat hvartill jag kommit är detta: vi få dem icke med — utom undantagsvis — i något land, förrän en af dem själfva tager upp arbetet ibland dem. En, som håller af dem, trots allt hvad de underlåtit i denna punkt; en, som känner alla deras fördomar och som vet huru de böra tillmötesgå, en, som vet huru de missförstå den heliga skrifts ställning gent emot kvinnosaken och som med vördnad för Guds ord kan vägleda dem, en, till hvilken de ha full tillit såsom varande en "syster i Herren".

En dansk kvinna skref en gång till mig: Vi tacka Gud för att det blef Ni, som vi känna och älska för Ert arbete för hednissionen, som han kallade att föra oss in i kvinnorörelsen.

Detta "vi hålla af Er", och "vi tro att Gud har kallat Er" har visat mig det vara min plikt att ägna mig åt kvinnorörelsen, med det som mål att draga de andra troende kvinnor med mig, och det har tillika gifvit mig mod att göra det; till att börja med var det ett långt ifrån behagligt arbete. Det är aldrig lätt att bryta nya vägar.

Vi ha i Danmark bildat vår egen kristliga kvinnorösträttsförening. Vi insågo att detta var det enda sätt, hvarpå vi kunde fästa de mest exklusiva kristliga kvinnorna vid rörelsen. De andra rösträttsföreningarna ha äfven förstått detta, och det är mig en glädje att kunna säga, att jag alltid blifvit bemött med största välvilja från deras sida.

O, att alla Sveriges troende kvinnor måtte vakna upp inför denna stora sak: kvinnans deltagande i det offentliga lifvet. Jag känner ju flera af dessa kvinnor genom K. M. A., K. F. U. K. och arbetet för hednissionen m. m.

Kvinnorörelsen kan icke undvara den kristliga kvinnan. Just hon skall där vara "saltet som sältar". Men hon kan heller icke själf undvara deltagandet däri. Arbetet utvecklar och höjer henne så att hon, när tiden kommer och dörren öppnas, skall vara i stånd att också i det borgerliga lifvet fylla sin plats, just i egenskap af den troende kvinnan.

Så vidt jag vet, har kvinnosaken i Sverige liksom i alla andra protestantiska länder nu långt mera än förut lyckats vinna genklang inom kristliga kretsar. Kanske att det man nu ännu väntar på är att Gud skall kalla fram någon, som på detta område skall kunna blifva de troende kvinnornas ledare. En vacker dag träder hon kanske också fram. Tag då väl emot henne. Hennes kall är icke lätt. Det är aldrig lätt att vara banbryterska. Men känner hon sig kallad af Gud, då skall detta bära henne genom svårigheterna.

Och då gryr den dag, då man ej längre behöfver fråga:

"Hvar är den kristliga kvinnan?"

Ett svar.

I en uppsats med rubrik: "Hvar är hon?" i n:o 46 af Dagny riktas en del anklagelser mot en stor skara kvinnor i vårt land, hvilka betecknas med namnet "den kristligt sinnade kvinnan". Det heter där bland annat: "På det sociala lifvets område träffar man henne så sällan, att man nästan inte träffar henne alls". Denna anklagelse kommer läsaren att undra öfver hvad förf. menar antingen med "den kristligt sinnade kvinnan" eller ock med "det sociala lifvets område".

Vanligen menas med det förra en kvinna, som söker tjäna och lyda Herren Kristus på den plats och det sätt, som hon anser att han anvisat. Inom "det sociala lifvets område" falla alla företag, som gagna mänskligheten antingen genom det godas och nyttigas främjande eller det ondas och skadligas motverkande. Hit måste således räknas sådan verksamhet, som bedrifves af diakonissor, samaritersystrar, slumsystrar, bibelkvinnor, föreständarinnor för barnhem, sjukhem, skyddshem, arbete för frigifna fångar, för vanföra, blinda, döfstumma, hushållsskolor, folkskolor, och andra bildningsanstalter. Vidare nykterhetsrörelsen, både den organiserade och fristående. För att nu icke tala om verksamhet af mera anspråkslös art såsom K. F. U. K., arbete bland fabriksarbeterskor, m. m. m. m.

Hur har förf. begagnat sina ögon och öron, då hon "nästan icke alls" på dessa områden "träffat den kristligt sinnade kvinnan"?

Uppsatsen slutar med en orättvis beskyllning, skulle jag vilja säga, mot den kvinnliga rösträttsrörelsen, nämligen att man icke där heller finner den kristna kvinnan. Antagligen komma röster från kristna kvinnor just inom denna rörelse att höjas för att betyga att förf. också här ser fel.

Beatrice Dickson.

Notiser.

Whitlockska stipendiet. Till innehafvare af det genom Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse utdelade studiestipendiet å kr. 200:— har för 1910 utsetts filosofie magistern, fröken Frida Lundh.

Medlemmar af fattigvårdsstyrelse. I Vänersborgs fattigvårdsstyrelse har invalts som ordinarie ledamot fru Beckeman och som suppleant fru Varodell.

C. S. A:s utbildningskurs i Stockholm för socialt arbete. Till den utbildningskurs för olika slag af social verksamhet, som instundande vårtermin anordnas af C. S. A. hade vid anmälningstidens utgång inkommit ansökningar från olika delar af landet till ett antal som något öfversteg antalet tillgängliga platser. De antagna elevernas antal är 15. Dessutom är tillfälle beredt för Stockholms bostads- och barnavårdsinspektörer samt dispensärsköterskor att, i den mån deras tid medgifver, begagna sig af undervisningen vid kursen. Den teoretiska utbildningen kommer att forgå från den 10 januari till

Annonsera i Dagny!

den 15 juni. Sedan vidtager utbildning i praktiskt arbete vid olika anstalter i Stockholm och landsorten. Ledare för kursen är inspektrisen fröken Kerstin Hesselgren.

Kvinnligt yrkesregister för 1910, 6:e årgången, utgiven af Bertha Wiman, har nu utkommit. Förutom det egentliga registret på kvinnliga yrkesutöfvare, som för hvar år blir allt fullständigare, innehåller boken uppgifter om kvinnoföreningar i Stockholm, Göteborg och Helsingborg, en redogörelse för utbildning, kompetensfordringar, arbetsförhållanden för olika yrken, en översikt öfver "Kvinnofrågor vid 1909 års riksdag". Dessutom medföljer en broschyr om "vegetarisk matlagning" af Anna Ekberg.

Den innehållsrika och praktiskt uppställda uppslagsboken är som vanligt ytterst omsorgsfullt redigerad och pryddigt utstyrd och ägnad att vara en god hjälpreda i hemmen. Fastän innehållet för hvar år blir allt mera omfattande, är priset fortfarande endast 1 krona.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika Bremer-Förbundskretsen Malmö—Lund med omnejd hade i Malmö, å frimurarelogens festsal, den 1 dec. sitt sista sammanträde för året, hvarvid doktor Joh. Cronquist redogjorde för det föreslagna sjukhuset i Malmö för späda barn, f. n. under behandling i Malmö stadsfullmäktige, och demonstrerade för sjukhuset uppgjorda ritningar.

Ny F. K. P. R., den 159:e, bildades sistlidne lördag i Nässjö efter föredrag af fröken Adèle Wetterlindh, Jönköping. Centralstyrelsemedlem blef fru Gerda Carlström med fru Hilma Palmgren som suppleant. Till ordf. valdes fröken Signe Bosson. Föreningen räknade vid sitt bildande 19 medlemmar och anslöt sig till L. K. P. R.

Rogberga F. K. P. R. har under hösten anordnat en kurs i samhällslära omfattande sju föredrag och tvänne praktiska öfningar. I denna kurs, hvari deltagit 100-tal personer, har förelästs öfver följande ämnen:

Sättet att leda offentliga förhandlingar, Det proportionella valsättet, Kommunallagarna, Våra skatter, Konungamakten och Statsförvaltningen, Riksdagen och Vår fattigvårdslagstiftning.

De praktiska öfningarna utgjordes af en fingerad kommunalstämma och ett d:o valmöte.

Den 4 december anordnade föreningen ett festligt samkväm, hvarvid förekom föredrag af folkhögskoleföreståndaren Hans Hansson öfver Visby belyst af skiopikonbilder, sång af Huskvarna hembygdskör samt deklamation af föreningens vice ordförande. Kaffe och te intogs under glad och angenäm stämning.

Jönköpings F. K. P. R. har i höst anordnat regelbundna samkväm första tisdagen i hvarje månad för att genom denna mera otvungna form för sammankomst söka få till stånd lifligare intresse bland medlemmarne. Försöket har slagit väl ut, samkvämen ha varit talrikt besökta och stämningen alltigenom den bästa. Sedan kaffet serverats, ha handarbetena tagits fram och någon af medlemmarne har läst högt artiklar ur Dagny eller broschyrer såsom "Grannarne" och "Historiska Bilder" af Elin Rydberg, särskildt den sistnämnda fängslade i hög grad. Därjämte ha förekommit sång och musik,

sista gången sjöngs "Kvinnornas medborgarsång". Nyheter från rösträttsfältet ha omtalats, ävensom redogörelser för förberedelserna till Landsföreningens årsmöte, som ju den 10 och 11 januari kommer att hållas i Jönköping.

Å ordinarie sammanträdet i november diskuterades frågan, huruvida det vore lämpligt att söka få in manliga medlemmar. Föreningens stadgar utgöra ej något hinder härför, och flertalet af de närvarande uttalade sig för det önskvärda i att erhålla intresserade manliga medlemmar, som med sin erfarenhet inom det kommunala och politiska lifvet kunde vara oss till god hjälp.

Trollhättans F. K. P. R. firade tisdagen den 14 dec. en synnerligen anslående Luciafest.

Ur programmet kan nämnas, att fru Lisa Wallinder läste högt ur Dagny Maria Holmströms uppsatser om H. C. Andersen och fröken Dagmar Köhler berättade ett par af hans sagor. Luciaklädda unga flickor skötte kaffeserveringen.

En särskild hyllning ägnades föreningens ordförande fröken Signe Wollter. Fru Emma Olson öfverlämnade på föreningens vägnar till fröken Wollter en smakfull bukett och tackade henne i ett varmhjärtadt anförande för hennes energiska arbete som föreningens ordförande.

Senare på kvällen vidtogs lekar, och de danslystna finga till och med sin lilla boston, innan man vid midnatt åtskildes.

Seffle F. K. P. R. hade torsdagen den 2 december ordinarie sammanträde och valdes till styrelse för nästa kalenderår: Fru Hanna Hesselbom ordf. och centralstyrelsemedlem, fru Ida Johansson centralstyrelsesuppleant och v. sekr., fru Olga Åberg v. ordf., fröken Alma Hallby sekr., fröken Elin Axelson kassör. Revisorer bleivo fru Edit Lind och postexpeditör Jansson. Bibliotekarie fröken Alma Nilsson. Efter sammanträdets slut vidtog samkväm med tesupé.

I Jönköpings F. K. P. R. har artisten Gustaf Ankarcrona hållit tvänne föreläsningar om Dalarne. Det första af de båda utmärkta föredragen behandlade: Geografisk och historisk hembygdsskildring, särskildt påvisande naturens inverkan på hemlif och seder; det andra behandlade Kulturarbete i nutiden.

Föreningen Kvinnor i statens tjänst hade förliden vecka sitt årsammanträde i Stockholm. Därvid omvaldes till föreningens styrelse fröknarna Elin Rheborg, Gertrud Törnell, Ingeborg Löfström och fru Karin Sjöquist samt nyvaldes i stället för fröken Berta Koersner, som undanbedt sig återval, fröken Frida Hauffman. Till suppleanter utsågos fröknarna Berta Koersner och Agda Leatz. Föregående års revisorer, fröken Anna Holmertz och fru Aina Sommar, återvaldes. D:r Ingegerd Palme höll därefter ett föredrag om Nya Zeeland och förhållandena därute, hvarpå en del af föreningens medlemmar roade sina kamrater med musik och deklamation.

Rättelse. I föregående veckas nummer hade en notis influtit, i hvilken meddelas att en konsertsalong öppnats i Malmö. Skall vara konst-salong, som äfven af notisens vidare innehåll framgår.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7½ öre pr mm.)

Handarbetslärarinna

som med vackra betyg genomgått Hulda Lundins slöjdkurs, Handarbetets Vänners sy- och väfskolor, Handarbetskursen för lärarinnor samt en kurs i träslöjd vid Nääs, söker plats på nyåret i skola eller hem. Svar emotes tacksamt under adr. "J. A.", Persberg p. r.

UNG lärarinna önskar under ferierna göra sig nyttig i bildadt hem mot någon lön. Svar till »Fortune» under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Sthlm.

Folkskollärarinna

önskar vikariat i fortsättningsskola under januari månad. Goda betyg. Små anspråk. Svar före den 19 december till »I. L.», Allmänna Tidningskont. Gustaf Adolfs torg, Stockholm, f. v. b.

GUVERNANTSPLATS önskar undervisningsvan, elementarbildad flicka, som förut innehaft 2-årig plats i familj i utlandet. Äfven exam. kinderg.-lärarinna. Svar snarast till "22 år" Uddevalla S. J.

SJUKSKÖTERSKA, examinerad, önskar plats. Svar till "Sjuksköterska", Odengatan 94, 4 tr., Stockholm.

KVINNLIGT skrifbiträde, något kunnig i maskinskrifning, van vid skrifgöromål (domsago- och landskansli) önskar plats. Goda rek. Svar till "God stil", Vänersberg p. r.

HUSLIG och musikalisk flicka, kunnig i alla i ett hem förekommande göromål önskar plats. Goda rek. finnes. Svar till "Tacksam 25-åring", Uppsala p. r.

BILDAD praktisk flicka, van vid husliga göromål och sömnad, önskar plats nu eller på nyåret. Svar till "X", Moholm p. r.

Slöjdlärarinna

med flerårig undervisningsvana i de olika arbetena i kvinnlig slöjd, däribland klädnings- och linnesöm, konstnäsöm och väfnad, (äfven konstväfnad), söker plats, ordinarie eller vikarie från nästa vårtermins början. Bästa betyg och referenser finnas. Svar till »Van lärarinna» Nordiska Annonssbyrå, Göteborg.

MEDELÅLDERS prästdotter önskar plats som husmoder i mindre hem. Goda intyg. Svar märkt »K. C. 1910», under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm.

PLATS önskas i aktad familj af huslig flicka som genomgått hushållsskola. Goda rek. fr. föreg. platser. Svar till "Maj 1909", Stockholm p. r.

21-ÅRIG flicka, som genomgått Karlskoga praktiska skola önskar mot mindre lön eller fritt vivre plats att gå frun tillhanda i ett godt och arbetsamt hem. Svar till Axel von Sneidern, Bergs säteri, Mellerud.

BÄTTRE äldre flicka, hushålls- van, musikalisk, frisk och arbetsam önskar plats hos bildad herre. Piano önskv. Svar till »Hemtrefnad», Engelsberg p. r.

BILDAD, huslig flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad, handarbete söker plats. Goda betyg och rek. genom Norra Inack.-Byrå, Sthlm. Riks 85 65. Allm. 111 87.

TVÄNNE systrar önska plats, helst i samma familj, att sköta hemmet, och då utan jungfru. Kunniga i matlagning och alla i ett hem förekommande göromål. Svar till »Prästdöttrar», Malmö p. r.

En 20-årig norrländska

af god familj önskar som husmodershjälp komma i bättre hem. Har genomgått kurs i Fackskolan för Huslig Ekonom i Uppsala. Någon lön önskvärd, men att framför allt bli ansedd som medlem af familjen. Svar till »Familjemedlem», Uppsala p. r.

BILDAD flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad söker plats att tillträda nu eller på nyåret. Goda rek. Svar »Enkel- Fortfärdig», Sv. Telegrambyrå, Stockholm.

LEDIGA PLATSER.**Folkskollärarinnebefattningen**

vid Berga fasta folkskola med förenad småskoleafdelning sökes före den 15 instundande februari. Skolan är belägen i folkrik och treflig trakt och har trefliga lokaler. Lön enligt lag. Särskildt arvode för slöjd.

Kompetenta sökande torde insända ansökningshandlingar till skolrådets ordförande i Badelunda, adress Västerås.

Vikariat

för vårterminen sökes före den 15 instundande januari.

24-årig Landtbrukardotter

från godt hem, önskar 1 febr. plats i större hem, egendom eller prästgård, som husmoders hjälp och sällskap, musikalisk, kunnig i matlagning, handarbete, linne- och klädsömnad. Prima rekom. Örebro Förmedl. och Inack. Byrå, Drottninggatan 15. Tel. 80.

Läraryrketjänsten

vid fasta treklassiga småskolan vid Froby i Dingtuna församling kungöres härmed till ansökan ledig. Lön 75 kronor utöver förmåner enligt lag. Läge 5 kilometer från Dingtuna station och en nymil från Västerås.

Bland de sökande kallas tre till profs avläggande. Profresan bekostas af församlingen. Ansökningar insändas före den 31 december till

Skolrådets ordförande.

Adress Dingtuna.

I en ung tjänstemannafamilj

med tvenne barn, 2½ och 1 år, önskas en medelålders, duglig, pålitlig och ordentlig samt barnkär ensamtjänarinna, som kan åtaga sig hemmet och barnens skötsel en tid af dagen, då äfven frun har tjänstgöring. Bostaden, 4 rum och kök, har alla moderna anordningar äfven värmeledning. Månadslönen 25 kr. Ej må någon anmäla sig som ej kan förete de bästa rekommendationer. Svar märkt "M.", Dagens Nyheter's Hufvudkontor, Stockholm.

Lediga lärarinneplatsen

vid fasta småskolan vid Djursdala kyrka sökes intill den 15 januari 1910 hos ordföranden i Djursdala församlings skolråd under adress Lindstorp. Lönen enligt lag. Afståndet från Södra Vi järnvägsstation är 0,5 mil och från Vimmerby stad 1,5 mil.

Plats ledig

till våren för kvinnlig trädgårdsmästare, kompetent att sköta växthus, större bänkgård, och fruktträdgård. Vidare genom korrespondens med Fru A. Vicander, Narvavägen 30, Stockholm.

**Modebyrå, Drottninggatan 81 A, 2 tr.**

Stockholm.

A. T. Brunkeb. 719. R. T. Vasa 261.

meddelar råd

vid val af damtoaletter, färger, modeller m. m., vid ordnandet af väningar, dekorerad för fester m. m. Uppköper modevaror för damer i landsorten. Moderat arvode.

Fru A. Beijer, kl. 11—5.

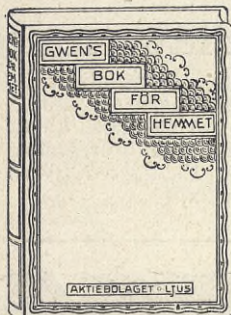
Gynna Dagnys annonsörer!

Sprid Veckotidningen DAGNY!

JULENS BÄSTA PRESENTBÖCKER FÖR
DAMPUBLIKEN

GWEN'S BOK
FÖR HEMMET

ANDRA UPPLAGAN
PRIS ELEGANT INBUNDEN 3:75



Innehåll: Hemmet (Budget, Räkenskaper, Kontant betalning, Tidsindelning, Tjänarinnorna). Hemmets inredning (Olika möbelstilar, Rummen, Köket, Linneförråd, Porslän, glas och silver). Hemmet skötsel (De olika tjänarnes sysslor, städning, Recept för rengöring, stortvätt). Våra kläder: (Damkläder, Sömnad, Klänningar, Lif, Kjolar, Kappor, Underkläder, Linnesömnad, Hur underkläder skola bäras, Hattar, Klädernas vård, Skodon och deras vård, Klädernas förvaring, Barnkläder.) Personlig vård: (Renlighet och bad, Skönhetsmedel, Ansiktet, Hals och armar, Handen och naglarna, Håret, Fötterna, Toalettbordet).

HEMMETS
KOKBOK

med 12 färgplanscher och 4 planscher
öfver djurens styckning.
PRIS INBUNDEN 5:25



Den enastående framgång denna kokbok haft bevisar mer än många ord, att den är på väg att tränga in i alla svenska hem. Sin popularitet torde den vunnit genom att den främst är en kokbok för det borgerliga hemmet och att recepten äro enkelt och praktiskt uppställda och så tydliga, att de kunna förstås och praktiseras äfven af en nybörjare.

HEMMETS KOKBOK
ÄR HITTILLS SÄLD I ÖFVER 75,000
EXEMPLAR.

ELIN CEDERBLOM

HANDLEDNING I SEXUELL UNDERVISNING
OCH UPPFOSTRAN

I FÖR MOR OCH DOTTER SAMT FÖR LÄRARINNOR.
II FÖR FÖRÄLDRAR OCH DERAS SÖNER SAMT FÖR LÄRARE.

ELEGANT INBUNDEN I KLOTBAND PR. DEL PRIS 75 ÖRE

»Böckerna äro skrifna med fin förståelse och djupt ansvarsmedvetande och äro sådana, att de icke blott böra ägas och studeras af alla uppfostrare, icke minst föräldrar, utan äfven kunna sättas i händerna på den ungdom som är så försigkommen att den bör få veta allt n. b. under lämplig förberedelse af uppfostraren. Vi anse det vara hvarje fars, hvarje mors, hvarje uppfostrares plikt att skaffa sig dessa böcker och taga deras lärdomar ad notam och så använda dem förståndigt, ty därigenom borde de kunna rädda sina barn från många svårigheter, för att icke säga faror. Ingen uppfostrare får af fördom låta afskräcka sig att skaffa sig boken och använda den rätt.»

(Hernösands Posten).

I ALLA BOKLÅDOR OCH HOS A.-B. LJUS STOCKHOLM

Enastående kvinnligt företag

är

Östermalmsföreningens af Hvita Bandet

VÄRTARESTAURANT

belägen vid Ropstensvägen med härlig utsikt öfver Värtan och Lidingön.

Kaffefrukostar. Middagar. Tesupéer.

Hembakadt kaffebröd.

Enskild sal för samkväm, bröllop m. m.

Obs! Gula spårvagnen stannar vid restauranten.

För julen.

De af F. K. P. R. i Göteborg utgifna brevkorten — hvarje serie omfattande 12 kort med porträtt och citat af framstående män och kvinnor — lämpa sig synnerligen väl såsom öfverbringare af rösträttsvänners jul- och nyårshälsningar.

Korten, som kosta 1 kr. pr serie, tillhandahållas i Göteborg genom föreningens sekreterare fröken Hildur Öijer, adr. Göteborg 1, och i Stockholm å Rösträttsbyrån, 6 Lästmakargatan (öppen kl. 3—4 e. m.)

Hvarje familj
har användning för en
MÄRKBOK.

En utmärkt sådan, med moderna stilar, har i dagarna utgivits af Fröken Augusta Abrahamson (Brodös för Nordiska Kompaniet) Drottninggatan 108, Stockholm. Pris 1,50. Till salu hos Nordiska Kompaniet samt mot postförsk. hos utgifvaren.

Lämplig julklapp!

(Svea-Byrån 8399)

Rodenstamska
Slöjd- och Hushållsskolan
Hudiksvall.

Husmoderskurs. Skolkökslärrarinnkurs. Slöjdlärrarinnkurs. Hemslöjds- och Växtfärgningskurs.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Deposition
&
Sparkassa

5%

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

7 meter mörkblå Damcheviot tjock stark vintervara 70 cm bred finnes äfven i svart, grå, brun eller röd färg till 4,20. Blustyg 2,9 met. prima velourflanell, 70 cm. bred i 100-tals vackra mönster, som vanligen kostar 75 öre m. erhålles till 1 kr., 10 bitar 9,80. Rosatvills till underkläder, kraftig stark vara 32 öre met., d:o extra prima skär eller blå äfven passande till herrkalsonger 0,40 met. Tillskrif Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrogatan 23 A., Stockholm.

Kvinnliga
arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

»Lärokurs för fruntimmer». Af M. Rbg.

Befrielse. Af Anna Höjer.

Samhörighetskänsla.

Kvinnlig fabriksinspektör i Norge. Af A. M. H.

Ett tack för hyllningsfesten för Selma Lagerlöf den 13 dec. 1909.

Insänd litteratur.

Dagny 1910. Prenumerationsanmälan.

Selma Lagerlöf och vår fest. Af —n.

Till efterföljd.

Hvar är hon? Af Johanne Blauenfeldt.

Ett svar. Af Beatrice Dickson.

Notiser.

Föreningsmeddelande.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.